

Det Anarkistiska Biblioteket

Feminism är Anarkism

mayB

mayB
Feminism är Anarkism
2007

Tidningen Brand #4 2007

www.anarkistiskabiblioteket.se

2007

**”FEMINISMEN PRAKTISERAR DET ANARKISMEN FÖRKUN-
NAR”**, skriver Lynn Farrow - amerikansk feminist - i en text från 70-talet som översattes till svenska och publicerades i Pia Laskars antologi ”Anarkafeminism” 1992. Farrow menar till och med att feministiska protestgrupper är de enda som på allvar kan kallas praktiserande anarkister. Enligt henne visar kvinnokampens historia vad som hänt när kvinnor har lockats bort från sina intressen till samarbete inom (den patriarkala) partipolitiken, nämligen att detta ”samarbete” hindrat dem från att tänka igenom var feminismen egentligen står och vilken den bästa kampmetoden för förändring är. Inom partipolitiken hamnade kvinnokampen hela tiden i bakgrunden, förmodligen för att den i sig självt utmanar idén om det självklara i en parlamentarisk samhällsstruktur.

Ur den tidiga kvinnorörelsens dåliga erfarenhet av att försöka få igenom sina krav inom systemets ramar växte en ny slags kvinnorörelse fram, som av logiska anledningar i teori och praktik vände sig mot hierarkisk organisering över huvud taget. Detta utan att kvinnorna tvunget var medvetna eller pålästa anarkister. Deras motstånd mot partiernas och de mansdominerade vänstergruppernas sätt att organisera sig genererade av sig självt ett anarkistiskt arbetssätt. Allt annat var otänkbart. Dessutom såg dessa kvinnor hur både partier och andra vänsterpolitiska grupper som dominerades av män präglades av tron på att ”den större kampen” måste prioriteras framför särintressen som kamp för kvinnors eller svartas rättigheter.

Samtidigt måste många, för att inte säga de flesta, av dessa feministiska grupper kritiserats för sin exkludering av andra kvinnor och kvinnliga erfarenheter än vita och västerländska - en tendens vi kan se än i dag. Ofta har transpersoner exkluderats på samma sätt. En feminism som inte utgår ifrån samverkan av olika förtrycksstrukturer är inte bara uteslutande - den är inte särskilt effektiv heller. Denna text kommer inte att gå in på detta utan i stället fokusera på vad dagens anarkister kan lära sig av de antihierarkiska *metoder* som många feministiska grupper har använt sig av.

Medvetenheten om feminismens viktighet (i alla fall i teorin) är utbredd i dag, även bland män inom den autonoma vänstern, men få män verkar vara beredda att erkänna feminismen som en prioriterad kamp och könsmaktsordningen som en bärande del av det statliga och kapitalistiska förtrycket. Än mindre beredda verkar de vara att organisera drivna feministiska frågor - trots att dessa långt ifrån bara handlar om kvinnors rättigheter, utan om att verkligen gå till botten med dominansens själva grund och bekämpa den såväl privat som politiskt. Feminism ses fortfarande som en kamp som kvinnorna inom rö-

relsen förväntas driva och många män vet att de skulle kunna få det kämpigt om de inte peppade denna kamp. Men att själva vara drivande och ta egna initiativ till feministisk organisering är inte allt för vanligt bland anarkistiska män. Kanske för att de inte har tillräcklig kunskap om den anarkistiska feminismens teori och inte tillräcklig kännedom om hur anarkistiska feministiska grupper historiskt har organiserat sig. Om de kände till detta kanske de skulle inse att det radikala feministiska perspektivet står nära anarkismen, ja till och med är mer anarkistiskt än anarkismen själv. Eftersom den i grundteorin pekar ut den patriarkala kärnfamiljen som bas för alla auktoritära system ifrågasätter den lydningen i sig - den lydning som är en förutsättning för att t.ex. upprätthålla tron på nationalstaten. Den radikala feministiska teorin kritiserar också det manliga hierarkiska tankesättet.

För att lyckas måste feminister inse att ett bekämpande av det patriarkat som verkar i symbios med klassförtrycket, rasismen och heterosexismen förutsätter ett bekämpande av all hierarki och allt ledarskap. Historiskt visar feministisk organisering, som ofta byggt på kollektivt arbete i små grupper utan ledare, att anarkistiska idéer - även när de praktiserats omedvetet, är ett framgångskoncept. Feminismen behöver anarkismen för att till fullo göra verklighet av sina idéer. Varken patriarkatet, vithetsnormen, klassamhället eller heteronormen kommer att falla så länge det samhällssystem som skapat och upprätthåller dessa förtryck hålls om ryggen. För att den feministiska visionen om ett samhälle utan dominans människor emellan ska bli verklighet måste både staten och marknaden utmanas.

På samma sätt behöver anarkismen feminismen för att den i teorin erbjuder ett analysverktyg av maktutövande som få andra teorier kan uppstå - detta för att kvinnor lever sina liv i dubbla, eller tredubbla förtryck - och i praktiken har många års erfarenhet av hur antihierarkisk organisering kan drivas med framgång. De kvinnogrupper eller projekt som varit mest framgångsrika är enligt Lynn Farrow - amerikansk feminist och anarkist - de som experimenterar med rörliga strukturer och roterande uppgifter, där kvinnorna delat med sig av sina erfarenheter och förmågor och haft lika tillgång till information och resurser, där ingen har monopol på att fatta beslut och där det ges utrymme för diskussioner och gruppdynamik. Kort sagt: det kollektiva ansvaret för varandra och för det politiska arbetet.

Feminismen bär på idéer som har potential att göra upp med grundstrukturen i det samhällssystem som kritiseras av anarkister - den struktur som inte bara skapar dominans mellan klasser utan mellan exempelvis kvinnor och män i alla slags möten - personliga och politiska. Dessutom är många feministiska

grupper levande exempel på hur väl och framgångsrikt anarkism kan fungera i praktiken. Återigen: feminismen praktiserar det anarkismen förkunnat. Feminism är inte och kommer aldrig vara ett särintresse som ska drivas enbart av kvinnor för kvinnors frigörelse. Hela, och då menar jag hela, den anarkistiska rörelsen har mycket att lära av feminismen - historiskt och i dag. Feminism är för alla. Feminism är anarkism.